

El desenvolupament sostenible després de Rio+20

Albert Punsola (/autor/albert-punsola-44)

Periodista

25/06/2012

Les delegacions que han assistit a la Cimera de la Terra Rio+20 han renovat compromisos passats i han acordat encarar nous reptes, però no han donat forma definitiva als instruments que han d'ajudar a superar-los. Si bé no s'ha retrocedit, els avenços han estat limitats.

La **Conferència de les Nacions Unides sobre el Desenvolupament Sostenible** (<http://www.uncsd2012.org/>) (Rio +20) ha acabat **amb més ombres que llums**. Els dos grans temes de debat -l'economia verda i la reforma del marc institucional per al desenvolupament sostenible- **han rebut un impuls feble**. Res semblant al que es va aconseguir a la Cimera de la Terra del 1992 d'on van sortir acords i tractats (Agenda 21, Convenció sobre diversitat biològica, Convenció marc sobre el canvi climàtic) que van marcar les polítiques públiques arreu del món durant les dècades següents.

(F)

Llarg camí per a l'economia verda

La lluita contra la pobresa s'ha destacat com un dels **principals reptes de cara al futur** (<http://www.un.org/News/Press/docs/2012/envdev1310.doc.htm>). Nacions Unides ha reclamat a tots els països a respondre al repte de **fam zero** (<http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=42304&Cr=Sustainable+Development&Cr1=>). Una de cada 5 persones del planeta viuen en l'extrema pobresa. Tanmateix, a **Rio+20 no s'ha arribat a establir fites concretes que serveixin per donar continuïtat als Objectius del Mil·lenni** (<http://www.un.org/spanish/millenniumgoals/>), centrats en eradicar la pobresa, més enllà del 2015. Cal recordar que des del **Programa de Nacions Unides del Medi Ambient** (<http://www.pnuma.org/>) (PNUMA) es va demanar que la cimera **dibuixés objectius quantificables** (<http://www.un.org/spanish/News/fullstorynews.asp?newsID=23626&criteria1=ambiente>) en tots els camps relacionats amb la sostenibilitat.

(F)

La **definició d'uns Objectius de Desenvolupament Sostenible** que integrin les tres principals dimensions de la sostenibilitat, l'econòmica, la social i l'ambiental, **ha quedat pendent**.

L'economia verda és per a Nacions Unides una **eina fonamental per lluitar contra la pobresa** (<http://www.uncsd2012.org/index.php?menu=62>) i alhora comporta beneficis ambientals, ja que implica una menor dependència dels combustibles fòssils. Hi ha una consciència generalitzada de que cal anar disminuint el suport econòmic a aquests combustibles. **Però això no s'ha traduït en un pla per fer efectiu aquest objectiu**.

El compromís d'iniciar una transició universal cap a una economia verda no ha estat possible per diverses raons. Primer, perquè existeixen diferents visions en l'escenari internacional sobre les implicacions d'aquest concepte. Alguns grups s'hi oposen **per raons ideològiques** (<http://nongreeneconomy.org/en/>): sostenen que és una estratègia més del capitalisme per imposar el seu model. Alguns països propers als moviments indigenistes i aquests propis moviments **tampoc hi són favorables** (<http://www.elespectador.com/noticias/medio-ambiente/lideres-mundiales-contra-economia-verde-articulo-354694>) perquè hi veuen el domini del Nord contra el Sud pobre. Els països en desenvolupament representats pel **G-77** (<http://www.g77.org/>) no hi són contraris, però consideren que una transició cap a l'economia verda demana una adaptació a cada context i una injecció de recursos econòmics (uns 30 mil milions de dòlars a l'any) que, en aquests moments de crisi, els països més rics no estan disposats a pagar.

D'altra banda, el canvi climàtic -afavorit pels combustibles fòssils- no ha estat objecte de gaire atenció a Rio+20. **Aquest tema té una presència mínima en el document final**. Sobre el canvi de model en producció i consum només s'ha arribat a la conclusió que és "indispensable". **No s'ha traçat un full de ruta per arribar-hi**.

Reforma institucional a mitges

Pel que fa al canvi del **marc institucional** (<http://www.uncsd2012.org/index.php?menu=63>) per millorar la governança mundial en el desenvolupament sostenible, la Unió Europea liderava la defensa de la creació d'una Agència de Nacions Unides especialitzada i amb pressupost propi, però els EUA i Canadà s'hi van oposar. De les principals opcions possibles - una nova agència de medi ambient, un consell dins de les Nacions Unides, com el Consell Econòmic i Social, o el mateix PNUMA amb un nou mandat reforçat- se n'ha triat la darrera. Totes les opcions havien **estat valorades en un estudi previ** (<http://www.uncsd2012.org/content/documents/322IFSD%20FIVE%20OPTIONS%20REPORT%20-%20FINAL%20VERSION%201%20NOV%20for%20posting.pdf>) per Nacions unides.

(F)

D'aquesta manera, **el PNUMA incrementarà el seu pressupost; tindrà poders per impulsar la recerca científica i per coordinar totes les estratègies ambientals a nivell global**. També s'ha acordat establir un fòrum d'alt nivell per coordinar el desenvolupament sostenible, però la seva forma concreta no ha estat definida. Aquest fòrum haurà de substituir l'actual **Comissió per al Desenvolupament Sostenible** (<http://sustainabledevelopment.un.org/csd.html>).

Altres objectius que s'han fixat són: aturar la pèrdua de biodiversitat; mantenir i restaurar els nivells de les pesqueries en els oceans; seguir incrementant l'accés de les poblacions a l'aigua potable; fer compatible el suport a l'activitat minera amb l'impacte ambiental. Per conèixer en detall el grau de compromís al qual s'ha arribat en cada tema, es pot consultar el contingut del document final *El futur que volem* (http://www.uncsd2012.org/content/documents/778futurewewant_spanish.pdf).

Causas de l'avenç limitat

L'avenç limitat de Rio+20 té la seva explicació de fons en les diferències entre els països i la seva explicació immediata en les dificultats aparegudes en les negociacions prèvies a la conferència.

Així en el tercer comitè preparatori **Prepcom III** (<http://www.uncsd2012.org/rio20/index.php?page=view&type=13&nr=49&menu=46>) -l'últim abans de la conferència- es va arribar a un nivell de consens molt baix sobre el contingut de l'esborrany del document final. **Això va fer perillar el resultat final de la cimera**. Aleshores, el president de l'oficina pel procés preparatori de Rio+20, **John Ashe**, va demanar al país hoste, Brasil, que promogués el consens entre delegacions. Brasil ho va fer elaborant un **text amb els continguts simplificats del qual es van ometre tots els paràgrafs que eren motiu de desacord**. La decisió va afectar a aspectes clau, com els mitjans per implementar l'economia verda.

(F)

Aquest document **rebaixat** va ser el que va entrar a la conferència **causant una gran decepció entre els representants de la societat civil**, en especial entre els grups ambientalistes. Aquests col·lectius van denunciar l'ús una terminologia vaga. Es referien sobretot a la presència d'un gran nombre de verbs -com reconèixer, entendre o encoratjar- com a exemple de vacuïtat semàntica i compromís purament retòric.

La premsa mundial també es va mostrar crítica amb el text i la més incisiva, **com és el cas del diari The Guardian** (<https://www.theguardian.com/environment/georgemonbiot/2012/jun/22/rio-20-earth-summit-brazil>) de Londres, va subratllar l'absència de mitjans d'implementació que permetin portar a terme els acords. Fins i tot El Secretari General de les Nacions Unides, **Ban Ki-moon**, va manifestar a l'inici de la cimera que **esperava "un document més ambiciós"** per part de les delegacions. Brasil, per la seva banda, el va valorar com a "satisfactori".

Les trobades plenàries amb les delegacions, amb el nom de *Looking at the way forward in implementing the expected outcomes of the Conference*, **podien haver servit per fer guanyar amplitud i compromís el text de El futur que volem** (http://www.uncsd2012.org/content/documents/778futurewewant_spanish.pdf) i **superar-ne les limitacions, però no va ser així**. Paral·lelament als plenaris, les delegacions van discutir els temes de la cimera i el mateix text del document final en taules rodones. Tampoc aquí va haver-hi avenços. [Aquest document](http://www.un.org/News/Press/docs/2012/envdev1312.doc.htm) (<http://www.un.org/News/Press/docs/2012/envdev1312.doc.htm>) recull les posicions més destacades d'aquestes reunions.

Aposta pel realisme

(F)

Nacions Unides ha hagut d'assumir aquest resultat final segurament per evitar una desfeta més gran. De tota manera el secretari general de Nacions Unides Ban Ki-moon va dir en la cerimònia de clausura de Rio+20 que "Els discursos han acabat. Ara comença la feina", **tot qualificant la cimera de "sòlida plataforma damunt la qual s'hi pot construir"**. [En el seu parlament](http://www.un.org/News/Press/docs/2012/sgsm14375.doc.htm) (<http://www.un.org/News/Press/docs/2012/sgsm14375.doc.htm>), també va demanar a les delegacions que es basin en els compromisos assumits durant la cimera per aconseguir la prosperitat econòmica, ambiental i social.

El secretari general de Nacions Unides també va recordar que l'esforç no només correspon als governs, sinó que implica **"a les empreses més grans del món, a les organitzacions filantròpiques, i als joves voluntaris que són part d'un creixent moviment global per al canvi."** En aquesta cimera les delegacions estatals han pogut escoltar les [recomanacions fetes pels representants de la societat civil](http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=42289&Cr=sustainable+development&Cr1=) (<http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=42289&Cr=sustainable+development&Cr1=>). "El nostre treball -va subratllar Ban Ki-moon- és crear una massa crítica, un impuls irresistible i el camí és llarg i difícil".

Mesures positives

Tot i la manca de grans acords estratègics, Rio+20 ha permès adoptar un seguit de mesures positives de cara al desenvolupament sostenible. Així, els [grans bancs de desenvolupament](http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/EXTABOUTUS/0,,contentMDK:20040612%7EmenuPK:8336267%7EpagePK:51123644%7EpiPK:329829%7EtheSitePK) (<http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/EXTABOUTUS/0,,contentMDK:20040612%7EmenuPK:8336267%7EpagePK:51123644%7EpiPK:329829%7EtheSitePK>) del sistema de Nacions Unides han acordat invertir **175.000 milions de dòlars en transport sostenible** (<http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=42287&Cr=sustainable+development&Cr1=>) durant la propera dècada.

(F)

Igualment, s'ha produït un [elevat nombre de compromisos voluntaris](http://www.uncsd2012.org/allcommitments.html) (<http://www.uncsd2012.org/allcommitments.html>) per part de diferents actors (governos, organismes de Nacions Unides, grups de la societat civil) **de cara a adoptar mesures concretes en diferents camps de la sostenibilitat**. En aquest context Catalunya s'ha compromès amb la [generació d'ocupació dintre de l'economia verda](http://www.uncsd2012.org/index.php?page=view&type=1006&menu=153&nr=488) (<http://www.uncsd2012.org/index.php?page=view&type=1006&menu=153&nr=488>).

Tot i que no és un producte de la cimera, Ban Ki-moon va divulgar la tasca que s'està fent a nivell mundial a favor de l'energia sostenible a través de la iniciativa [Energia Sostenible per a Tothom](http://www.sustainableenergyforall.org/) (<http://www.sustainableenergyforall.org/>). Llançada per Nacions Unides el setembre de 2011, reuneix a governs, empreses i grups de la societat civil per fer que els sistemes d'energia del món siguin més accessibles, eficients i nets. A hores d'ara -segons es va anunciar- hi ha **100 compromisos en aquest àmbit** (<http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=42297&Cr=sustainable+development&Cr1=>).

Després de Rio+20 la premsa mundial ha recollit centenars de judicis sobre els resultats obtinguts. Una de les aportacions més originals la constitueix la dels analistes **Frances G. Beinecke**, president del Natural Resources Defense Council, i **Trip Van Noppen**, president d'Earthjustice. En un [article al New York Times](http://www.nytimes.com/2012/06/23/opinion/after-rio20-we-have-to-solve-the-earths-problems.html) (<http://www.nytimes.com/2012/06/23/opinion/after-rio20-we-have-to-solve-the-earths-problems.html>) afirmen que **"seria equivocat valorar la cimera com un fracàs"**. Els autors sostenen que ha servit per descobrir les limitacions manifestades pels poders polítics i econòmics, i per adonar-se que correspon a la ciutadania prendre la iniciativa en el desenvolupament sostenible. En aquest sentit qualifiquen la cimera de "catalitzador" i de "punt de partida".

Etiquetes: [Desenvolupament](#) (/etiquetes/desenvolupament)

[Món](#) (/etiquetes/mon)

Adjunt	Mida
 Peixos gegants fets amb ampelles de plàstic (platja de Botafogo, a la favela de Dona Marta)	41.28 KB
Share 0 Tuit  (https://plus.google.com/share?url=https%3A//www.sostenible.cat/reportatge/el-desenvolupament-sostenible-despres-de-rio20)	
 (https://www.sostenible.cat/print/reportatge/el-desenvolupament-sostenible-despres-de-rio20)	

Relacionats

Butlletí

Correu electrònic *

Subscriu

[Enviaments anteriors](#) (/newsletter/sostenible)

(I)



(<http://www.diba.cat>)

[Arxiu](#) (/arxiu)

[Continguts per categoria](#) (/tagclouds/chunk/3)

Continguts per etiqueta (/tagclouds/chunk/1)

Continguts per municipi (/tagclouds/chunk/2)

Avís legal (<http://www.diba.cat/avislegal>)

Contacte (/formulari/contacte)

RSS (<https://www.sostenible.cat/pagina/rss#overlay-context=>)



(<https://www.facebook.com/Sosteniblecat-146513494888>)



(<http://www.twitter.com/xarxasost>)



(<http://youtube.com/xarxasost>)



([rss.xml](#))
